

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORISTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números estranys 20 cèntims

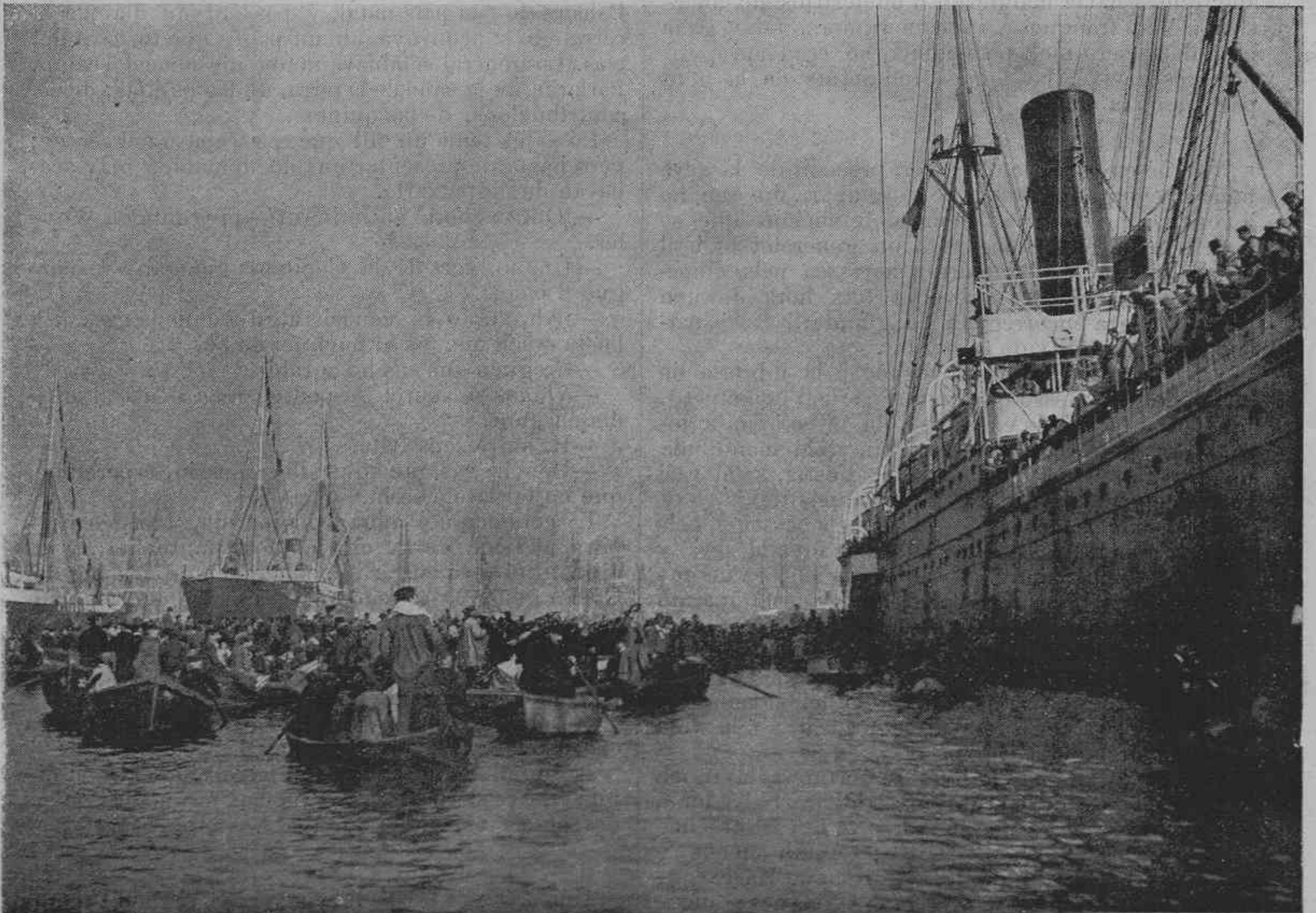
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

LA MARXA DEL GENERAL WEYLER

Inst. RUS, col·laborador artístich de LA ESQUELLA.

Lo vapor *Santo Domingo* en lo moment de sarpar.—¡Visca 'l general Weyler.

CRONICA

EL GENERAL WEYLER. —NOTAS ÍNTIMAS

Dos anys y pico ha permanescut entre nosaltres, desempenyant la Comandancia general del quart cos d' exèrcit. Vingué a Catalunya darrera de 'n Martínez Campos, y ara li ha tocat anar a Cuba també darrera de D. Arseni, com si estés escrit que a don Valeriá li ha de tocar sempre acabar la feyna que l' altre deixa a mitj fer ó que per unas ó altrás causas no 's pot treure de las mans.

Perque es lo cert que al arribar a Barcelona 'l general Weyler—bé ho recordarà tothom—pesava encare sobre l' esperit de la població l' encongiment y 'l pánich produhit pels horrendos atentats dels anarquistas. Lo general Martínez Campos no havia tingut la fortuna de desvaneixerla aquesta preocupació: tothom recordarà que al caure de caball, a la Granvia, quan en Pallás va disparar las bombas, se retirà de la revista, dirigintse a la Capitanía general en cotxe. Bé es veritat que a la tarde del mateix dia, algunas horas després del atentat, a pesar de la petita ferida que havia rebut a la cuixa, sortí al carrer, y hasta 'l *Noticiero* afirmá qu' estava tan seré, tan tranquil, tan impávit.... Pero lo fet ja no podia desferse y 'l fet era que al matí s' havia retirat, lo qual feya que 'l poble ab la seva habitual socarronería, repetís aquella frasse de 'n Pitarra, que com tantas altrás de las sevas han passat al llenguatge vulgar, dihent: «Vaja, aixó no fá guerrero.»

Després se parlava ab fonament ó sense, de que a la Capitanía general diariament s' hi rebia un anónim amenassador; se deya que si D. Arseni estava mes ó menos nerviós; que si havia assegurat aixó ó alló; que si havia manifestat ó no desitjos de anar-se'n.... Y ab franquesa, aquests rumors, tal vegada infundats, pero molt persistents, no eran a propòsit pera desvaneixer las fondas inquietuts de la gent pacífica de la ciutat.

* *

Vingué en cambi en Weyler, precedit de la seva fama d' enérgich y hasta de sanguinari. Jo que no 'l coneixia mes que per las malas intencions que se li atribuhían, me l' imaginava un generalot al istil de 'n Zapatero, arrossegant la xarrasca pels empedrats dels carrers y enrevoltat tota hora de una guardia negra encarregada de guardarli las espatllas. Res mes lluny de la realitat.

Vaig veure'l per primera vegada a la llibrería de 'n Lopez, y confesso que 'm xocá aquell home petit, moreno, de faccions enérgicas, de mirada imperiosa, ab sas patillas unidas al bigoti, ab la mandíbula inferior fortament pronunciada. Vestia, com casi sempre de paisá, y anava sol enterament.

Y sol sempre mes el vaig veure, pels passeigs, pels carrers, pels teatros.... Com autoritat feya la seva y callava.... Unicament en los actes oficials, en las recepcions y en las paradas apareixia ab tot l' aparato corresponent a la brillantés de aquestas ceremonias.... Fora de aquí, pel seu port, per las sevas costums, per las sevas aficions, mes que la primera autoritat militar de Catalunya, semblava simplement un vehí de Barcelona, perfectament identificat ab la vida tranquila de la població.

Durant lo seu mando se descubrí tota la trama anarquista y sigué capturat en Santiago Salvador.... Tothom feya mérits: tothom alegava la part que havia tingut en tan difícils traballs; tothom menos lo general Weyler. Vingué l' hora trista de las execucions de Montjuich y alguns mesos després s' efectuá la del autor de la catástrofe del Liceo, y no 's

vejeren en lloch precaucions militars, ni 's provocaren alarmas intempestivas; aquellas no eran ja necessarias com si per virtut de una lley misteriosa la serenitat del general s' hagués encomenat a tota la població.

* *

La serenitat es sens dupte la prenda mes segura de la confiansa. Y Weyler es un home seré, que sab sempre ahont vá y troba 'l camí de anarhi, sense necessitat de grans esforços, ó quan menos sense may aparentarlos.

Pero ara m' adono que m' estich apartant del propòsit que m' havia trassat al pendre la ploma, que no era altre que 'l de ocupar-me mes del home que del general.

Weyler baix un dels seus aspectes mes típics, vá oferirse a la espectació dels que 'l vejeren anar a Madrid cridat pel govern, y tornar de la Cort, investit ja ab lo mando superior de la isla de Cuba, havent fet lo viatge a la pata la llana, ab un hongo calat al cap y ab una capa madrilenya penjada a las espatllas.

Creguin que 'l séu port tan a *la negligé* contrastava ab l' aspecte solemne y enpingorotat dels personatjes que van anarlo a rebre a la estació. ¡Quí hauria dit que sobre aquell home del hongo y de la capa, que a ser mes jove, hauria semblat un estudiant, hi tenia fixos los ulls Espanya y 'l mon enter!....

Pero en Weyler es aixís: ¡lo que 's preocupa ell de la roba!.... Si anant per Barcelona se 'l podia pendre per un senyor acomodad, corrent pel camp era cosa de confondrel hasta ab la gent pagesa.

Sobre aquest particular se contan un parell de anécdotas verdaderament xistosas.

Desempenyava la Capitanía general de las Islas Balears, lo séu país natal, y passant un dia per la carretera s' aconvojá ab un pagés que tornava del tros. Lo general semblava també un home del camp. Parlaren de la sahó de la terra, de las cullitas, de las contribucions, de las quintas.

Lo pagés tenia un fill que s' escapava del servey; pero havia de presentar uns documents, y may acabavan de despatxarlo.

—¡Quí 'us ho té entretingut?—preguntá en Weyler.

—Uns militars de la Capitanía general,—respongué 'l pagés.

—¡Ah, sí? Jo hi coneix algú a aquella casa.... y hasta crech que 'us hi puch fer de bó.

—Creguéu que 'us ho agrahiria molt.

—Vamos a veure: ¡hi podréu anar demá al mitj-dia en punt?

—Hi aniré sens falta.

—Donchs cas que no m' hi trobessin, espereume, que no tardaré a serhi.

L' endemá, a l' hora convinguda, 'l pagés arribava al lloch de la cita ab tota puntualitat, y un ajudant el feya entrar immediatament al despaig del Capitá general. Al veures en presencia del séu company del dia avants, quedava aquell bon home mitj espalmat y casi no 's sabia treures las paraulas de la boca....

¡Quí s' ho havia de pensar!

—Donchs aquell de ahir.... era vosté.... era vostra excelencia.... Dispensi Sr. general....

—Aquell home avuy es el mateix de ahir—li digué en Weyler.—Y ja veuréu com ara mateix se 'us despatxa l' assumpto que tant vos interessa.

* *

Una cosa per l' istil li ocorregué no fa molt temps per la carretera de Sant Quintí de Mediona. Un ca-

CARNAVAL

DISPRESSAS MUNICIPALS

(Lo qui vulga aprofitarlas, per detallar béla fila, pot aná á demaná informes á la casa de la Vila)

reter que seguia la mateixa direcció, li digué al veurel.

—¿Qué vols pujar?

—¡Bueno!—respongué en Weyler.

Y s' enfilá 'l carro.

Al pas ganso de las mulas, anaren fent petar la claca familiarment y tractantse sempre de tú. En Weyler digué que venia de Barcelona, y que anava á una casa de pagés de aquell poble á veure á uns parents. Es de advertir que la casa de camp ahont anava es propietat séva; pero aixó no li digué.

Tot de un plegat lo carreter, tragué la botija de l' alforja y l' invitá á beure. En Weyler xarricá un trago, y digué 'l carreter:

—No 'l bebén tant bó á Barcelona.

—Potser sí.

—¡Ca!

—Vaja, quan arribi á puesto, te 'n faré tastar un que 'm sembla que t' agradará tant ó mes que aquest.

En tot aixó 'l carro anava avansant, y arribá 'l moment en que 'n Weyler hagué de baixar, á poca distancia de la casa ahont se dirigia. Se despedí del carreter, y fins després de una estona no 's recordá de que l' havia convidat á beure.

Per un mosso de l' esquadra enviá á buscar á aquell home, que havia de fer nit al hostal del poble.

—De ordre del Capitá general heu de venir ab mí—digué 'l mosso.

—¡Jo!... ¿Y per qué?—exclamá 'l carreter, mitj alarimat.

—No ho se, pero heu de venir desseguida.

Se posaren en marxa, y la veritat, lo carreter no las tenia totas. ¿Qué deurán voler?—pensava.—En fi, ells dirán. Jo no hi fet res, ni hi vist res.... A veure que será aquest embolich....

Quan arribaren á la casa de camp, en Weyler estava ajupit lligant una planta del jardí. Lo carreter al veure'l digué:

—¡Ay recristina!... También á tú t' han fet veni?

Lo mosso d' Esquadra tocantlo ab lo colze:—Ep, cuidado, qu' es el capitá general.

Lo carreter se quedá mut, ab un pam de boca oberta, mentres en Weyler somrient, y tocantli l' espatlla amistosamente el feya entrar á la casa y manava servirli un vas de ví de la bota del recó.

P. DEL O.

¡OYDÁ!

M' has dit estant enfadada que tinch fetje de rajada. Pe 'l meu mal ho has encertat: que més tart m' ha vist un metje y d' hipertrófic del fetje al punt m' ha diagnosticat.

FOLLET.

DE LA GUERRA

Ja poden buscarlo ab un fanal per la dreta, per l' esquerra, pel darrera, pel davant, desde 'ls entresuelos als quints pisos: no trobarán en lloch un home avuy tan popular com en Weyler.

La seva figura ho ompla tot; lo seu nom ressona per tot arreu.

—¡Weyler!—diuhen las lletras de motllo dels diaris.

—¡Weyler!—criдан los oradors de café.

—¡Weyler!—murmuran las mares que tenen fills á Cuba.

Fins la criada del pis de sota casa, que no sab altra música que la de la *Verbena de la Paloma*, aquest dia cantava tot rentant els plats:

«¿Dónde vas con mantón de Manila?

»¿Dónde vas con vestido chiné?»

Vaig al port á dí adeu á n' en Weyler

y á pregarli que 's porti ben bé....

Lo nombrament del nou general de Cuba ha sigut

MAL DE MOLTS...

—¿Que en lloch de toca 'l violí, lo que toco es el violón?

¡Bueno! Així 'm poso á l' altura del general del llorón.

la copeta d' aygua-naf que ha retornat com per encant l' esperit públich.

En las últimas senmanas, parlar de la guerra separatista era lo mateix que conversar d' un malalt que 's troba en las postrimerias.

—¿Cóm está aixó de Cuba?

—¡Ay! Cada día mes brut. Los insurrectes van avansant, la situació va enredanse, los desastres se multiplican....

—Pero ¿y las nostras tropas?

—¡Oh!.... (*Arrossament d' espatllas.*)

—¿Y en Campos?

—¡Ah! —.... (*Un altre arrossament.*)

Avuy la decoració ha cambiat. Las bambalinas negras han desaparecut, los bastidors de flamas han sigut retirats y 'l tenebrós teló del fondo, obscur, amenassador y plé de fantasmas, s' ha vist substituït per una hermosa tela, tenyida del consolador matís de l' esperança.

¡L' esperansa!.... Es l' impressió que reyna, 'l sentiment que domina. L' alegre pas-doble de *Cádiz*, que ressonava en lo port quan lo general Weyler s' embarcava, semblava dir á tot lo poble espanyol:

—¡Ara va de debó!.... ¡Animéuvos y espereu!

No era un tros de música qualsevulga; era 'l *sursum corda*, l' inmens crit regenerador que surtia de tots los cors y s' exhalava de tots los llabis.

Los milers de personas reunidas en los molls sols tenfan una veu:

—¡Visca en Weyler!

La inmensa multitud escampada en llanxas y *golondrinas* únicament sabia manifestar un pensament:

—¡Visca en Weyler!

Y Colón, que desde 'l seu alt pedestal contemplava eternit aquell meravellós espectacle, per trobar un paregut al qual s' ha de retrocedir als gloriosos temps de la revolució, semblava allargar lo seu famós dit, y senyalant la figura del nou governador de Cuba deya al entussiasmat poble catalá:

—¡Aquest, aquest es lo qui ha d' arreglarho! ¡Visca en Weyler!—

Desde aquell moment, los qu' estavam ja á punt de créurens vensuts, ens considerém poch menos que vencedors. L' embarch del nou general va ser la primera victoria d' Espanya.

Si la fé aplanava montanyas, las serras de Cuba quedarán aplanadas ben prompte: en Weyler se 'n porta la fé de setze milions d' espanyols.

COM L' APOTECARI D' OLOT

—¿No puch trobar qui me 'l compri, ab tot y ser pur y bó?
Donchs avants que regalarlo,
preu per preu me 'l beuré jo.

Aquellas conversas melancólicas, aquells auguris pessimistas d' avants han quedat esborrats per una onada impetuosa de comunicativa confiança.

Lo sol no ha sortit encare; pero está ja á punt de surtir; s' está serenant.

Aquí, allá, á tot arreu se sent lo mateix, com notas repetidas d' una mateixa música:

—¡Quan en Weyler hi arribi!....

—¡Ja veureu com en Weyler els pentina!....

—La guerra comensará de debó quant en Weyler sigui allá!....—

Hi ha home que avants per res del mon hauria anat á Cuba, y ara s' embarcaria lo mateix que si fos per anar á festa major.

—¿A Cuba?—solia dirse ahir:—Alló es un enterro.

—¿A Cuba?—'s repeteix avuy:—Alló es un bateig.

Lo padrí es lo nou general; los convidats, la tropa; los confits.... las cartutxeras n' están plenas.

¡Si se n' han dit de cosas! ¡Si se n' han fet de frasses sobre en Weyler!

—Es molt baix de talla —deya un.

—Sí;—contestava un altre:—com en Thiers, com en Napoleón primer....

Y un altre anyadia:

—En los pots petits hi ha la bona confitura.

—¿No es mallorquí?—preguntava un, veyentlo embarcar.

—Sí senyor: de Palma.

—¡Bon síntoma!.... Per arreglar un' isla, s' ha de ser islenyo. *Un clavo saca otro clavo.*—

Altres analisavan las sevas qualitats morals.

—Té fama de ser en extrem sever, implacable....

—Diu que allá ahont deixa caure la ma, s' hi co-neix.

—Y que á Cuba, al saber qu' ell hi anava, ja s' han posat á tremolar.

—¿Pero vostés se figuran—exclamava una veu—que la guerra 's fa ab un pulverisador plé d' aygua de Colonia?—

Lo vapor que porta á Cuba al general Weyler hi arribará depressa, mes depressa que cap vapor.

A mes de la máquina y las velas, té un' altra cosa que l' impulsa: lo vot d' un poble.

En Weyler simbolisa avuy l' aspiració, l' esfors supréu d' Espanya.

Lo cor de la nació ha parlat, l' instint popular li ha marcat lo rumbo, l' éxit ha de coronar la séva empresa.

¡Weyler!.... En lo seu nom hi ha un simbolisme providencial, que obra l' esperit á las mes hermosas fantasías.

—¡Veni! ¡vidi! ¡vici!....

De las tres *vvv* de César, ell ja 'n té dugas.

—¡Veni! ¡vidi!....

¿Y l' altra?

L' altra.... en Weyler l' escriurá ab la punta de l' espasa.

A. MARCH.

!!! LLIBRES BARATO!!!

Al amic J. ASMARATS

Passejant pe'ls Encants l' altra senmana, una taula molt gran vaig véure plena de llibres y llibrots de tota mena, que m' hi vaig aturar de bona gana; no pe'ls llibres, sino per la barbiana, la mestressa dels tals, qu' era una *nena*, d' ulls grossos y brillants, un xich morena y de llabis vermells més que la grana.

Davant d' una xicota tan bufona estava remenant... llibres y llibres, sens gana de comprar ni per *asomo*. (1).

Sols passava allí el temps per sa carona que vibrar feya de mon cor las fibras.... en tant qu' ella cridava:—*¡A dos rals tomo!*

ROSSENDO PONS.

COSAS DE LA CASA GRAN

¡Pobre Ajuntament!.... ¡No 'n passa poch d' apuros á horas d' ara!

(1) Pensa lector qu' es molt gran la forsa del consonant.

La popular corporació barcelonina necessita un distintiu, una insignia pera lluhir en las funcions de carácter públich.... y no troba res que la satisfassi.

La banda, diu que té sabor absolutista.

La faixa, fa pinxo.

La medalla, socio de la *Reparadora*....

¿Cóm arreglarho, donchs?

De projectes se n' han presentat á dotzenas; pero tots inacceptables: los uns per massa saragateros, los altres per poch llamatus.

Verbi gracia: un collaret plé de cascabells.

Una casaca feta de tela especial, dels colors del escut barceloní;

Unas botinas de talons daurats, pel istil dels cascos dels caballs que surten devegadas á la plassa de toros;

Una corbata de metall, en forma de rata pinyada....

Als senyors regidors no 'ls ha agradat cap de las precedents ideas, perque ells diuen. y tenen rahó:

—La insignia que nosaltres necessitem ha de ser visible, clara, expressiva....

¿Volen creurem á mí?

Adoptin com á distintiu una planxeta de llautó, clavada davant del sombrero, ab aquesta sola paraula: CONCEJAL.

¡Mé sembla que res mes clar y mes expressiu que aixó!....

L' altra preocupació del nostre simpátich Ajuntament es d' una categoria mes sustanciosa.

—¿L' assumpto del mercat de bestiar?....

—¡No senyors!.... A n' ells aixó de la carn no 'ls amohina gayre. Tots los regidors, gracias á Deu, menjan be y en abundancia, y no serán tan tontos d' anarse á marejar ab una tontería de la qual no n' han de tirar cap tros á l' olla.

La qüestió que 'ls preocupa, fins al punt d' ha-

NOSTRES SOLDATS

Esperant que 'l cridin per 'ná á dá un meneo

á la comitiva del señó Maceo.

verse encés per mor d' ella una especie de guerra civil, es la del personal.

Allí, respecte á empleats, no mes se sab una cosa: que la ciutat els paga.

Pero ¿quí 'ls nombra? ¿quí 'ls elegeix?

Aquí está 'l conflicte.

L' arcalde vol ser ell, baix pretext de que las lleys municipals diuen no se qué tocant á aquesta materia.

Los concejals responen que 'ls nomenaments son de l' incumbencia del municipi, perque la ley també diu algo sobre 'l mateix punt.

Y aquí tenen vostés, com per culpa d' aquestas ditxosas lleys espanyolas, que en l' article 10 diuen una cosa y en l' article 20 ne diuen un' altra, l' Ajuntament está com qui diu á punt de fer castanyas.

Es d' esperar que la sanch no arribará al *lago* del Parch y que la cosa s' arreglará d' un modo amistós, resolent que l' arcalde pot nomenar empleats y 'ls regidors encare 'n poden nomenar mes qu' ell.

* * *

Ja es cosa sapiguda. ¿S vol fer una probatura en materia d' empedrats? Cap á Barcelona falta gent.

Totas las invencions raras, tots los projectes descabellats, tots los propósitos absurdos tenen aquí ample camp d' experimentació. L' Ajuntament facilita un tros de vía pública pera fer la proba, paga 'ls gastos d' una manera espléndida... y després se cuyda de recullir las desferras del experiment y tirarlas á mar.

Al Saló de Sant Joan diu que ara 's comensa la colocació d' un *paviment*, que segons sembla ha de deixarnos ab un pam de boca.

Per xó, en rigor, aquest no es un sistema nou. Un diari explica que del tal paviment á Lisboa n' hi ha aceras fetas desde l' any 1848, que avuy se conservan encare com lo primer dia.

Alló del quento:

—¿Creu vosté que Déu ha de venir á judicar als vius y al morts?

—Si senyor que crech que ha de venir; pero... Ja veurá com no vé.—

Lo mateix passarà ab lo nou paviment:

—¿Creu vosté que á Lisboa ha durat 48 anys?

—Si senyor; pero ja veurá com aquí no dura 48 días.

MA'ÍAS BONAFÉ.

TONTERÍAS

Jova, guapa y sense seny,
vés qui t' empeta la basa.
Demá pobra, lletja y vella,
digas, ¿de qué farém mánegas?

Vaig á contarte, hermosa, un bonich quento
titolat: *Las dos rosas*.

Las va arrencar de sa corona un ángel,
las va impregnar de celestial aromas
y va dils'hi llensantlos á la terra:

—Poseus allá hont volguéu. La més hermosa
buscá niu voluptuós dintre la escaleta
d' un escot incitant, entre flochs, joyas,
adornos y perfums. Lo llum eléctrich
daba réals á son color. Las bocas
l' hi enviavan febrosas alenadas
y ulls llampegants miradas voluptuosas,
mentre un respir de lúbrica fadiga
gronxava lo llit tebi de la rosa.

La més fragant buscá en la finestreta
d' un tercer pis una torreta sola,
donant ab sa arribada una alegria
á un angelet de divuyt anys, qu' ab joya,

en son canari, son rosé y la feyna
partit havia sas afeccions totas.
¡Que bé, en 'quell lloch plascent y solitari,
hi está la humil y perfumada rosa!
Uns llabis purs amorosits la besan,
l' aire suau manyagement la gronxa,
lo sol ixent dona 'ls colors del iris
als brillants qu' ha penjat en sa corola
la rosada frescal, y entre sas fullas
van á parlar d' amor las papallonas.

Rebregada entre abrossos de luxuria,
y arrencada després per ma febrosa
que la llensa ab desdeny, mitj despullada,
al següent dia ja recull l' escombra
las despullas, marcidas y ressecas
de la que fou ahí envejada rosa.

Y cuidada ab carinyo, als quinze días
la mes humil encare reb cofoya
petons de verge, escalfs de sol, gronxadas
y visitas de tendres papallonas;
y fins quan ab recansa es arrencada,
sas fulletas recull ma carinyosa
y esbarriadas entre 'ls fulls d' un llibre
encare pler sos últims perfums donan.

Y vetaquí explicat, hermosa meva,
lo quento de las rosas.

JEP DE JESUS.

LLIBRES

LOS JESUITAS DE PUERTAS ADENTRO Ó UN BARRIDO HACIA AFUERA EN LA COMPAÑIA DE JESUS.—Aquesta obra atribuïda á un venerable religiós que havia format part de la Companyia de Jesús ha mogut bastant soroll desde 'l moment de la seva aparició, y es de creure que 'n mourá molt més, á mida que vaja siguent coneguda. Perque es un llibre que compleix lo que promet en lo títul. Ensenya molt de lo que passa á dintre de la comunió y escombra no pocas inmundícias.

¡Y cuidado qu' está escrita ab un criteri eminentment católich! Pero precisament per aixó, posa més de relléu tot lo farisaisme que campeja en los usos y procediments de la célebre companyia; tots los vicis de qu' está coreada: la seva situació en contraposició á las doctrinas evangélicas y á las reglas del dogma católich; la seva vanitat ridícula; la seva insignificancia científica; la seva absorció autoritaria; la facilitat ab que olvida las cosas espirituales per enredarse ab los embolichs de la terra; l' abús ab que sosté colegis de pensionistas contra las prescripciones mateixas de l' ordre que li prohibeixen tot lucro en los seus serveys; lo seu afany d' atresorar grans riquesas y alguns dels medis de que 's val per adquirirlas; la especial influencia que pretén exercir ab las donas y las perillosas contingencias que aixó li ocasiona; la benevolencia que guarda ab los seus individuos que menos escrúpuls mostran en determinadas misiones y la portergació en que té als homes de valia, etcétera, etc., etc.

Perque may acabaríam si havíam de enumerar la inmensa varietat dels punts de vista de un treball esencialment, analítich, enriquit ab consideracions y citas abundants y un gran número de cassos y d' exemples si l' un edificant, més l' altre.

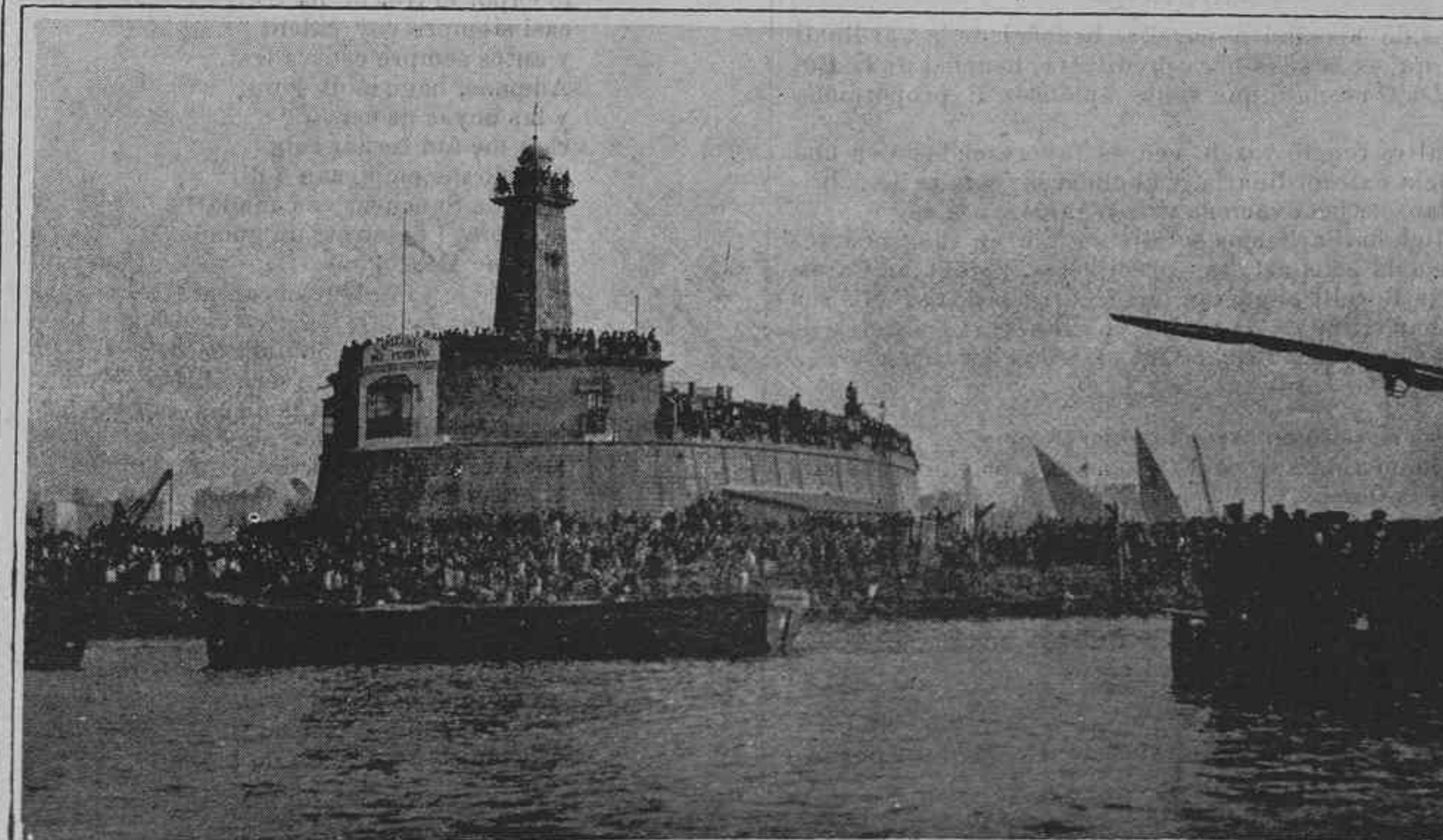
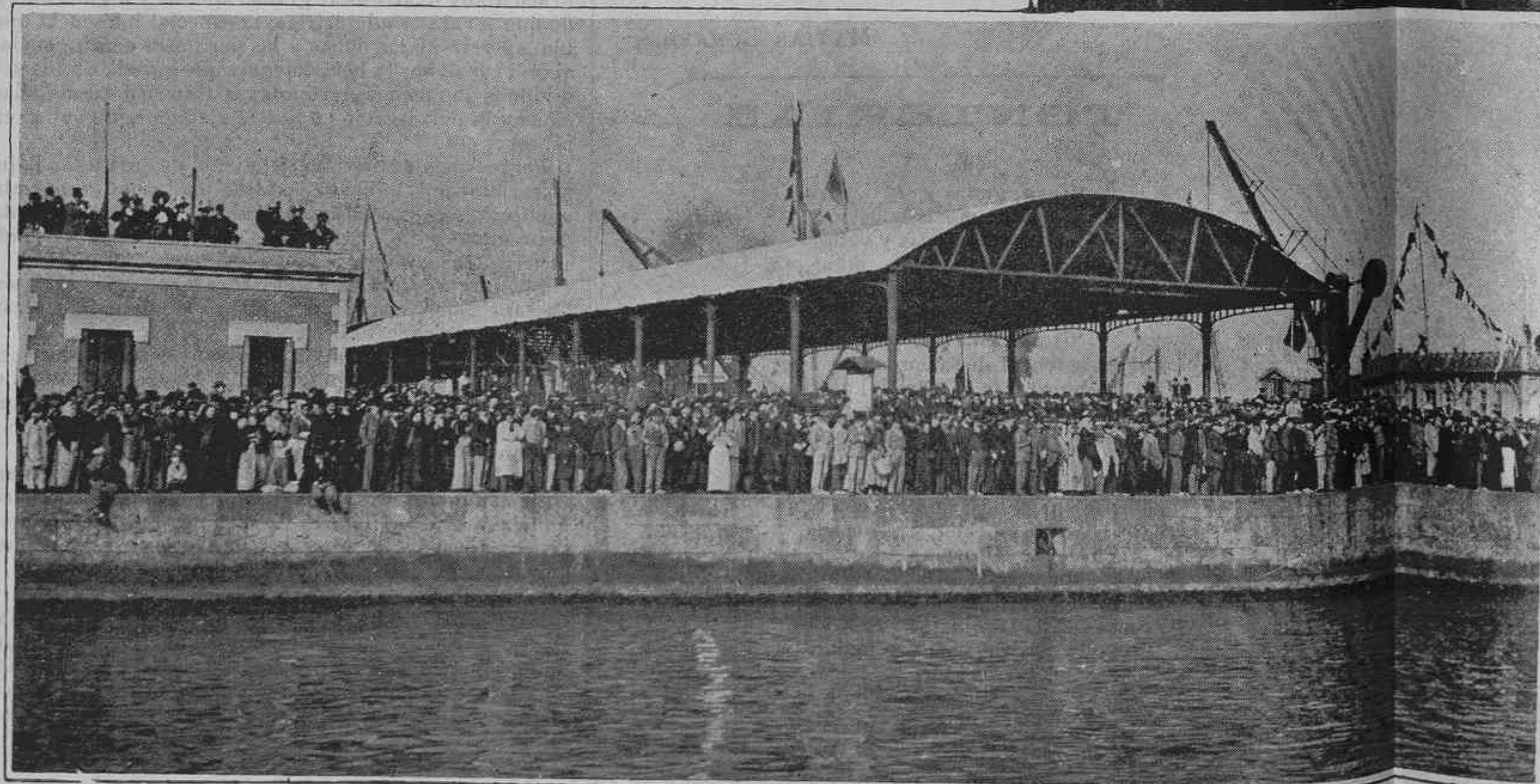
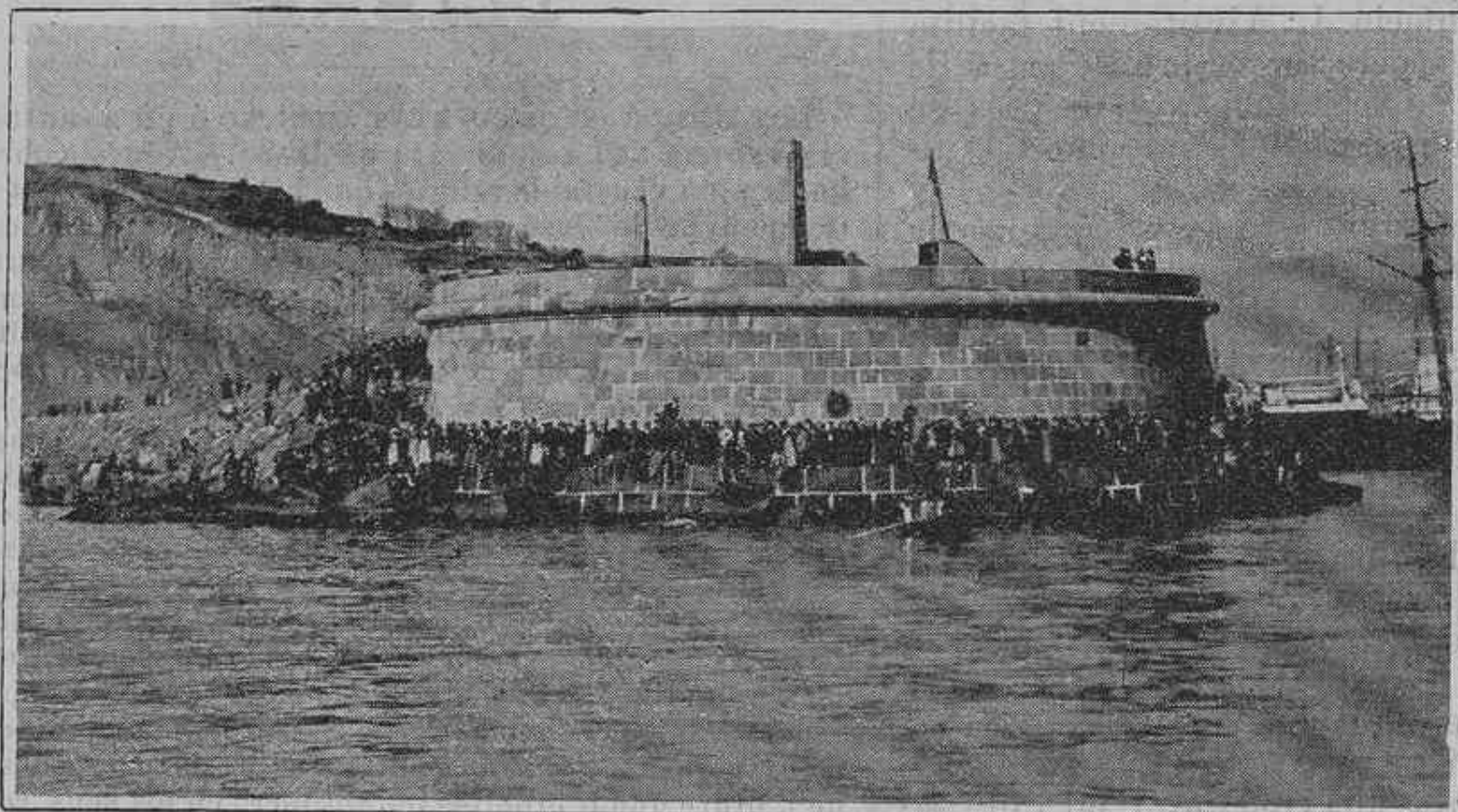
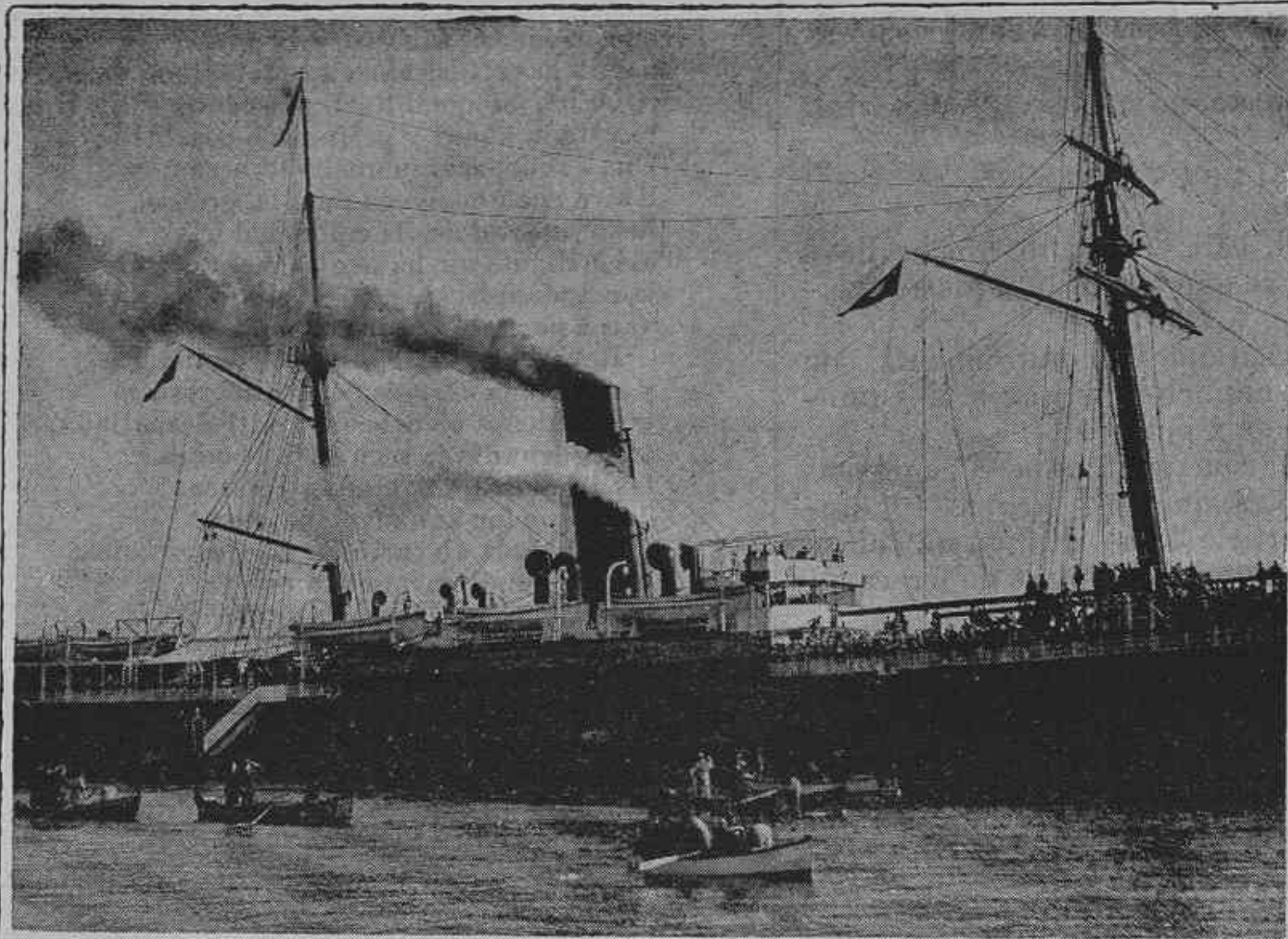
Flach servey presta á la célebre companyia l' autor que ab tant coneixement de causa s' ha pres la molestia de tráureli los drapets al sol.

L' obra resulta amena á tot serho, y tanca una forsa de persuació que ha de contribuir á desvaneixer molts errors y á minar lo terreno que ab tant atreviment van conquistant los Loyolas. No hi ha res millor que coneixe'ls pera prevenirse contra las sévas astucias.

Per lo tant llibres tan ben pensats y tan abundants de noticias fan un bé imponderable, per lo mateix que contribueixen al espavilament de l' humanitat, víctima en certas ocasions, y la present es una d' ellas, de defalliments y marasmes verdaderament incomprensibles.

HISTORIA NATURAL.—Edición popular per ODON DE BUEN.—Acaba de apareixer lo *Tractat II* que conté un lluminós compendi dels progressos realitzats per las *Ciencias naturals á Espanya y América*.—L' obra está escrita ab claretat y al alcans de totas las inteligencias. Ilustran lo

LA MARXA DEL GENERAL WEYLER

1. ¡A punt de marxa!—2. La multitud esperant la sortida, en la punta de la escoliera.—3. Aspecte del moll.—4. Los esquadrons de caballería, á cuberta del *Santo Domingo*.—5. En la capitania del port.

Inst. RUS, colaborador artistic de LA ESQUELLA.

text, á més de una magnífica lámina, 54 grabats, en sa majoria retratos dels principals naturalistas espanyols y americans.

ALTRES LLIBRES REBUTS.—1895-96. *El año que muere y el año que nace*, per D. M. Lorenzo Coria.—Traball periodístich escrit ab galanura.

* * * *La festa del adroguer ó 'ls amors de la Layeta*, sainete lírich de D. Joan M. Casademunt.—*Una dona y un Deu*, comedia en un acte de D. Joseph M.ª Pous.—*Un embolich de cordas*, comedia en dos actes y en vers per D. Joseph M.ª Arnau (Segona edició).—*De teuladas en amunt*, escenas de terrat per D. Conrat Roure. Aquestas quatre produccions catalanas han sigut donadas á l'estampa per la empresa *Lo Teatro Regional*, formant part de la séva escullida biblioteca.

* * * *Tres sainetes una peseta* per L. Millá. Compren las obras tituladas: *¿Palos con dinero?... vengan!*; *Los calzones de mi amo y Fuera y dentro*.

* * * *L' embaixador del hivern*, casi monólech en vers de J. Asmorats, estrenat lo 12 de janer de aquest any en lo Teatro Principal de Gracia.

* * * *La má del inglés*, sainete en un acte y en vers, original de Anton Saltiveri, estrenat al Teatro del Odeon, al any 1881.

RATA SABIA.

A LAS NOYAS QUE 'S DISFRESSAN

(D' actualitat)

Cantéu, cantéu, ninetas, que 'l Deu Momo
 Vvuy ja entre nosaltres torna á estar,
 Fumbosas y elegants aprofitéuvos
 No deixant ni un sol ball pera voltar.
 Vquellas que 's disfressan y desitjin
 Venir ab mí á n' algún ball del Liceu
 V totas las invito, jo... á que 'm paguin
 Lo que puga costar lo *títol* meu.

J. STARAMSA.

LICEO

Funcions de benefici á parells; benefici de 'n Cardinali ab *Otello*, qu' es la seva obra predilecta, benefici de la Borelli ab *La Gioconda* que tants aplausos li proporciona sempre.

Una y altra funció varen veures favorescudas per una concurrència extraordinaria, y abundaren, com es de rúbrica. 'ls aplausos, las ovacions y 'ls regalos.

Lo públich de Barcelona sol distingirse en aquests actes tractantse dels seus artistes predilectes, y tant en Cardinali com la Borelli pogueren ferse cárrech de qu' ells son dels que han triunfat, sostenint en gran part l'interés de la present temporada lírica. Que siga l' enhorabona.

*
* *

Dimecres se posá en escena l' ópera *Garin*.
 Permétinme aplassar pera la senmana próxima 'l donar compte de la funció.

ROMEA

S' han estrenat algunas pessas que han sigut rebudas ab aplauso.

En aquest cas se troban *Flis-Flás* de 'n Carrera y *Entrar per la finestra* de 'n Pere Reig.

*
* *

S' ha posat en estudi un drama de D. Teodoro Baró ti-

tulat *Lo general No importa*. Lo títol, confesso qu' es suggestiu.

Pero aquí á Catalunya aquest general que tantas victorias alcansá durant la guerra de la Independencia s' anomenava *Tant-se-val*.

Pero lo del títol es lo de menos si l' obra, com espero, es bona.

CATALUNYA

Lo pasillo cómic lírich titulat: *El bajo de arriba*, lletra de 'n Sanchez Pastor, y música del mestre Chapi, es una obra del género groixudet; pero no pot negarse qu' está escrita ab gracia y que té una música alegre y escayent.

Lo públich fa repetir un terceto y unas coplas, y en l' execució 's distingeixen tots los artistes, y en especial lo Sr. Pinedo, qu' en aquesta classe de produccions se troba en lo séu element.

*
* *

Per aquesta nit está anunciada la representació de *El Domingo de Ramos*, lletra de Miquel Echeagaray y música de Tomás Bretón. Sembla que 'l popular mestre, que 's troba á Barcelona, dirigirá l' orquesta.

De manera que aquesta nit hi haurá jubileu al Eldorado.

EN LOS DEMÉS TEATROS

Las funcions de opera que 's donan al *Tivoli*, tocan ja als últims, y es inútil dir que continúa representantse *Aurora*, ab l' éxit de costúm.

Las representacions de *Urganda* atrauen també cada nit una gran concurrència á *Novedats*. L' éxit de aquesta mágica promet sostenirse una llarga temporada.

Al *Teatro Gran-via*, alterna ab lo género xich la representació de algunas sarsuelas de major importancia. Ultimament s' ha posat en escena *La tempestad* per las señoras Valdés y Candela y 'ls Srs. Cassanyas y Carbonell, alcançant un éxit molt satisfactori.

Y... punto final.

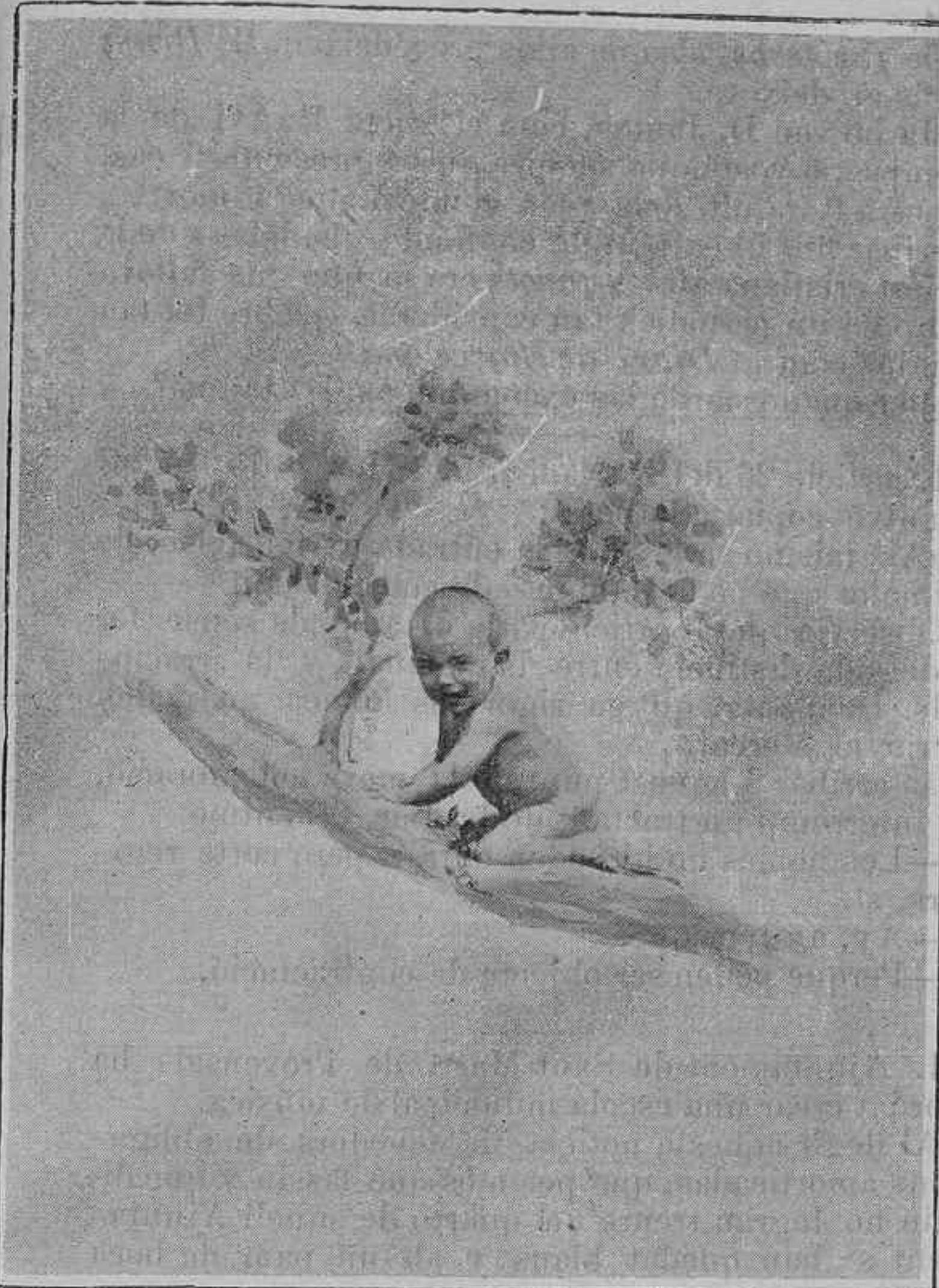
N. N. N.

CARTA DE GRACIAS

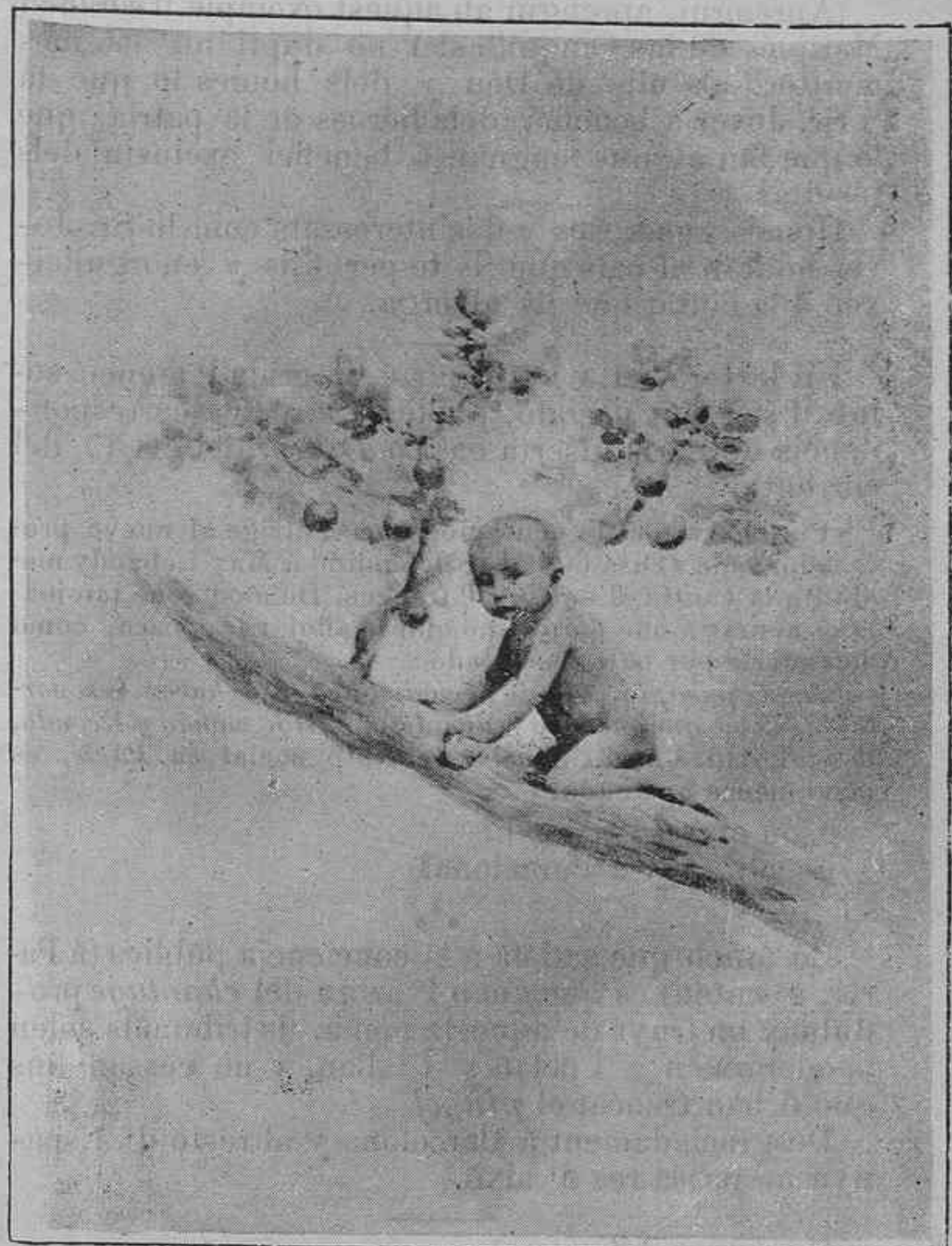
Al rumbo Achuntament
 del pueblo de Barcelona
 le dirige la present
 todo este guardia en persona,
 porque haciendo lo que pot,
 un regalo nos ha fet,
 que no sé si es un capot
 pero sé que quita el fret.
 Antes, entrava el invierno
 y estaba desde el principi
 chelat y echando algun terno
 contra todo el municipi.
 Pero ahora es diferent;
 lo capot el fret m' ha tret,
 casi siempre voy calent
 y antes sempre estava fret.
 Además, hago molt goig,
 y las noyas de servir
 casi me fan tornar roig
 cuando me empiezan á dir:
 —¡Ola Sanchez; vas mudat!
 —Fora 'l casco ets un gomós.
 —Que tiesso!
 —Que encarcarat!
 —Quina fatxa!

—Sembla un os!
 (Yo en tanto, claro, ¡vermell!)
 —Vaja noy, no estás de malas,
 —¿Qué estudias per auceíl
 «que al capot hi portas alas?»
 Y otras flores por igual,
 que me prueban enseguida
 que un guardia municipal
 ara te molta salida,
 como lo prueba que ya
 me han pedido relaciones
 una noya que ven pá
 y otra que surge mitjons.
 Aparte la que ven llet
 que me está armando un embull

ANARSEN PER LAS BRANCAS

—¡No més hi ha flors!.... ¡Quina broma!

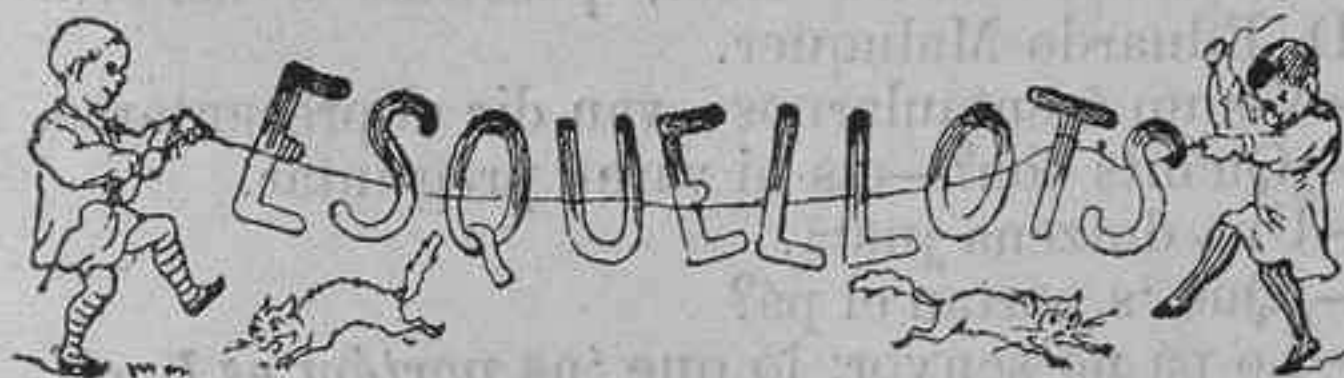
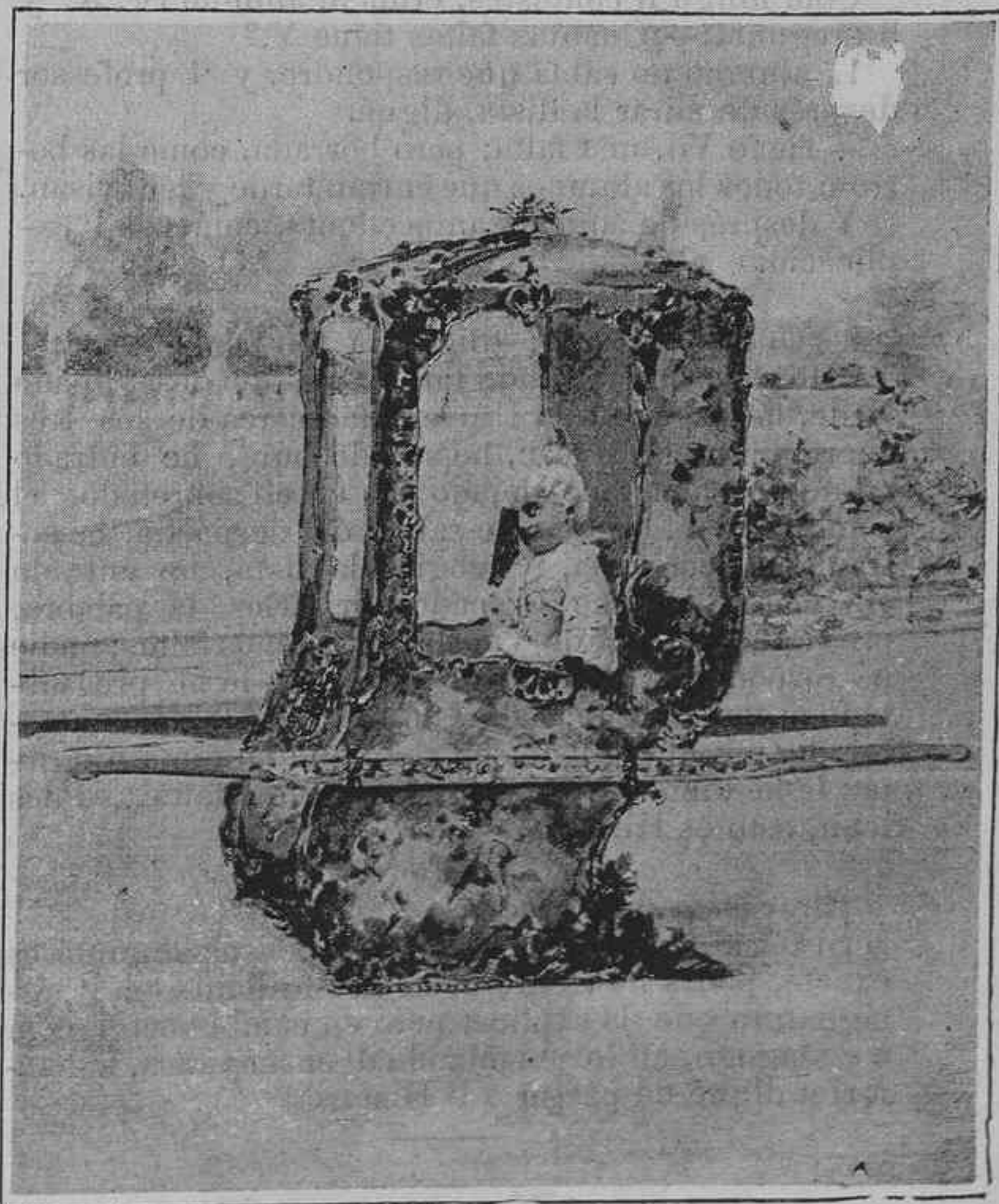
—¡Jo ja hi pescat una poma!

pues siempre me fá 'l ullet
com quien te una brossa á l' ull.
¿Y este éxito, á qui 's deu tot?
Tinch de decirlo y no en balde:
ó al Alcalde del capot,
ó be al cap-ot del Alcalde.
Para el cas esto es igual,
y al rumbo Achuntament,
á estil de municipal
muestro 'l meu agraument,
porque haciendo lo que pot,
un regalo nos ha fet,
que no sé si es un capot,
pero sé que quita el fret.
Gracias, donchs, y sent notori
que se han portado com cal,
besa 'ls pies del Consistori

UN GUARDIA MUNICIPAL.

Per la copia, JOSEPH MOLAS.

AL BALL.

L' acte de patriotisme y de desinterés realisat per D. Joaquím Jover, acaudalat navier de aquesta plassa, posant á disposició del govern los dos hermosos trasatlántichs que posseheix pera transportar gratuitamente á la Península als ferits y als inválits de la guerra de Cuba, corrent pel seu compte tots los gastos de manutención y asistencia facultativa, constitueix un rasgo digne de las majors alabansas.

¡Quín contrast ab altrás empresas pingüement sub-

Per fer joch ab lo trajo
d' anys endarrera,

no deu anars'hi en cotxe,
sino en llitera.

xencionadas per l' Estat, á pesar de lo qual percibeiven quantitats enormes pel transport de tropas á l' isla de Cuba!

¡Aprengui, aprengui ab aquest exemple 'l seráfich Marqués de las Cinquillas! Y no dupti qu' es mes meritori als ulls de Déu y dels homes lo que fá 'l Sr. Jover á benefici dels héroes de la patria, que lo que fan alguns magnats á benefici exclusiu dels jesuitas.

Homes generosos y desinteressats com lo Sr. Jover honran al país que 'ls té per fills y enorgulleixen á la ciutat que 'ls alberga.

Un lector de LA 'ESQUELLA 'm crida l' atenció sobre 'l següent párrafo, publicat en una correspondencia de París inserta en *Lo Diluvi* del día 17 del corrent:

«Pero lo raro es la acusación que se dirige al nuevo procesado: se le acusa de haber defendido á Max Lebaudy mediante la cantidad de 10,000 francos. De modo que tan malo es acusar á uno porque no quiere aflojar la mosca, como defenderle por haberla soltado.

»A este paso, la vida de periodista se va á hacer insostenible. Como que quedará reducida al sueldo mondo y lirondo, lo cual, dadas las exigencias del trato social en París, es poco menos que nada.»

¡Con qué á París ¿eh?
Escolti... ¿y á Barcelona?

Lo únich que satisfá á la conciencia pública (á París, s' enten) es que quan l' arbre del *chantage* produheix un fruyt de aquesta mena, 'ls tribunals solen apoderarse'n y 'l pelan y 'l tallan, y no cessan fins que li han trencat el *pinyol*.

Desgraciadament á Barcelona y al resto d' Espanya no passa res d' aixó.

En un establiment d' ensenyansa va presentarse 'l director á l' aula ahont havia d' explicar la primera lliçó de Historia.

Avants de comensar, dirigí als alumnos, per dos vegadas, la següent pregunta:

—¿Quién de Vdes. tiene menos faltas?

Com ningú li contestés, cridá al alumno Sr. A. y li preguntá:—¿Cuántas faltas tiene V.?

L' alumno no sabia que respondre, y 'l professor després de mirar la llista, digué:

—Tiene Vd. una falta; pero borrada, como las borro á todos los alumnos que entran tarde y me avisan.

Y després de aquests antecedents, comensá l' explicació.

—¿Qué es Historia?—digué. Y féu per contesta:

«Hoy me he levantado tarde, me he desayunado tarde, he llegado á la Universidad cerca de los tres cuartos para las nueve, he subido aquí, he entrado en mi despacho, he dejado en él el sobretodo, el sombrero y el bastón; he salido del despacho, he entrado en Secretaría, he cogido la lista, he entrado en clase, me he dignado dirigirles la palabra, preguntando cual de Vdes. tenía menos faltas; nadie ha respondido; he llamado al Sr. A.: le he preguntado si tenía alguna falta, no me ha sabido contestar; he mirado la lista; he visto que no tenía ninguna; le he dicho «No tiene Vd. ninguna falta...» Pues iebn, esto es Historia!

¡Bravísim Sr. Director!

Si tot aixó que m' escriu un dels seus alumnos es exacte, podrá no treure deixebles brillants en l' assignatura que 'ls explica; pero en cambi vosté, com á pedagogo, ab lo séu método d' ensenyansa, s' haurefet digne de passar á l' Historia!

Lo *Diari de Barcelona* días enrera las empenía contra 'ls que quan hi ha algún reo condemnat á mort, envían telegramas al govern solicitant l' indult.

De *faroleros*, als que aixís procedeixen, 'l *Brusi* no 'ls en deixava.

¡Ja ho veu D. Jaume, com el tracta l' Avi de la premsa, á vosté que sempre que 's presenta 'l cas, impetra l' indult dels reos condemnats á mort!... ¡Arribar fins al extrém de confondre 'ls debers de la caritat cristiana ab los *farols* era lo que 'ns faltava veure en un periódich tan considerat, y sobre tot tan religiós com lo *Diari de Barcelona*!

¿Per quan guarda las excomunións, D. Jaume?

L' article 26 del Reglament del Mercat de bestiar diu aixís copiat á la lletra:

«Así mismo se prohíbe la entrada de toda clase de animales que no sean objeto de contratación.»

Observin que l' article parla de animals sense fer la deguda distinció entre 'ls racionals y 'ls irracionals. De manera qu' en rigor los homes no poden entrar al Mercat.

Al arribar á aquest punt de la meva elocubració, m' interromp un tractant de bestiar, dihentme:

—Los homes no hi poden entrar; pero certs regidors, sí.

—Ay, ay ¿per qué?

—Perque poden ser objecte de contractació.

L' Ajuntament de Sant Martí de Provencals ha acordat crear una escola municipal de música.

Al llegir aquesta noticia 'ls tenedors de obligacions amortisadas, que per mes que fassin y que diguin no logran treure un quarto de aquell Ajuntament s' han quedat blaus y ab un pam de boca oberta.

Y no obstant, han de compendre qu' en lloch estará millor que allí l' escola que tracta de crearse, perque fins ara aquell Ajuntament demostra ser un dels mes filarmónichs del mon.

La proba es que á tots los séus acreedors els paga *ab música*.

De un telégrama de Granada enviat al *Noticiero* per en Peris Mencheta:

«El archiduque Eugenio, *hermano de S. M.* la Reina Regente, guardando riguroso incógnito y con título de duque de Borán, se hospeda en el hotel de la Alameda, *donde vivo.*»

¡Quín honor per l' arxiduch viure á la mateixa fonda que 'n Peris Mencheta!

¡Y sobre tot quína noticia mes interessant lspectors del *Noticiero*!

En Gonzalez y onze companys mes de glorias, fatigas y ambicións turrunero-municipals (en conjunt, un apostolat complert) han ingressat al Cassino fusionista de la Plassa Real, posantse á las ordres de D. Eduardo Maluquer.

—Venim á entaularnos—van dir al presentarse.

—¿Quántos son?—els hi varen preguntar.

—Una dotzena justa.

—¿Qué 's portan el pá?

—Lo pá no senyor: lo que 'ns portém es l' oli.

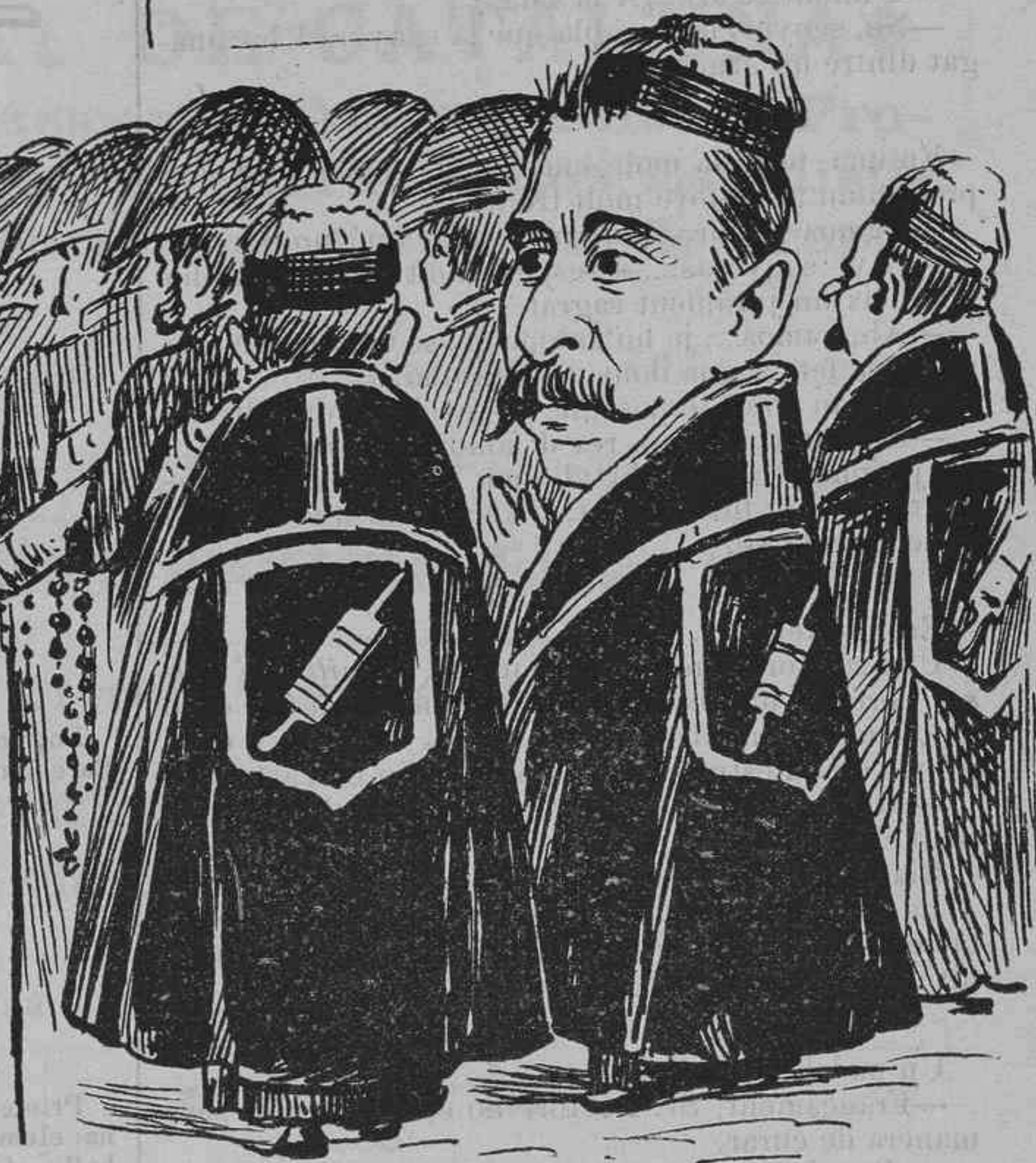
Pero á pesar de que se 'ls ha rebut, perque á n' aquella casa avuy s' hi admeten tots los arreplechs, sembla que quan van tractar de oferir la seva adhesió á D. Práxedes, com á procedents del grupo abaruzista, l' home del tupé, va contestar:

—Per entrar á casa meva s' ha de passar per la porta gran, ahont hi ha un rétol que diu: «Nadie

¡R. I. P.!

¡Per l'ànima dels metjes difunts!

pase sin hablar al portero.» Per consegüent dirigéixinse al Sr. Comas y Masferrer, qu' es avuy qui desempeña la porteria.

Davant de aquest pebrot lo Sr. D. Luis Ildefonso Garcia del Corral qu' es un dels dotze apóstols, se disposa á anar á Madrid á convencer á D. Práxedes.

Es lo Sr. del Corral un orador tremebundo que quan agafa las cartas no las deixa ni que 'l matin. Capás es de garrlar un any de carrera. Se penjará á l' orella del jefe del partit, y aquest no podrà menos de treures'l del davant per no sentirlo mes, ó de adormirse profundament, balancejant lo cap de dalt á baix.

Llavors l' orador gonzalista, tornarà á Barcelona, y dirá al Sr. Maluquer:

—Ja 'ns pot admetre: en Sagasta, á tot lo que li he demanat m' ha dit *que sí*.

Veig en un periódich tarrassench que l' Ajuntament de aquella ciutat ha denegat una petició del *Consistori dels Jochs Florals de Barcelona*, demanant una subvenció de 25 pessetas.

Aixó 'm fa creure que una demanda idéntica deu haver sigut dirigida á molts altres Ajuntaments de Catalunya.

Diguin, Srs. catalanistas dels méus pecats ¿no troban qu' es molt trist que 'l Consistori dels Jochs Florals de Barcelona, tinga de anar per aquests pobles de Déu demanant *la pela*?

¿Y donchs qué son tots aquests progressos de qué fan gala continuament, ara més que may?

¡Cuydado que per costejar la festa del primer diumenje de maig, al cap-de-vall no 's necessitan més recursos que 'ls que inverteix qualsevol colla de sarauhistas per celebrar un ball d' envelat!...

¿Volen una guatlla americana?

Aquí 'ls ne presento un exemplar que hi tingut la fortuna de cassar en la premsa dels Estats Units:

—¡D' aixó 'se 'n diu tenir trassa y saber treballar fi!
Carregant lo *mort* als altres,
faig uns funerals *per mí*.

«¡Pera que vejín lo que poden los nervis y 'ls muscles del home units á una voluntat inflexible!...

«Un assessí perseguit activament per la policia que tenia d' ell las senyas exactas y hasta la fotografia, va lograr sustreures á l' acció dels seus perseguidors pel medi següent.

«Sabia que havían fet d' ell una figura de cera destinada al Museo de San Francisco de California, per lo que, després de convenirse ab un dels dependents de dit Museo, passá á ocupar personalment, durant tot lo día, sense pestanyejar la plassa del seu maniquí.

«Aixís lográ despistar á la policia per espay de tres senmanas y al últim lográ escapar.»

¿Veritat qu' es grossa?

QÜENTOS

S' estava parlant del matrimoni, y una senyoreta digué:

—Lo qu' es jo no 'm casaría més que ab un metje.

—Naturalment:—varen dirli—te casarias ab un

metje, perque cas qu' estiguesses malalta, pogués cuidarte bé.

—No: m' hi casaria, perque 'ls metjes son los més constants *en sostenir las afeccions*.

Entra un senyor á casa seva, y pregunta al criat:

—¿Ha vingut algú?

—A demanarlo á vosté ningú enterament. No ha vingut mes que un senyor á veure á la senyora.

—Y ahont es ara? ¿A la sala?

—No, senyor: me sembla que la senyora l' ha amagat dintre un armari.

En una tertulia molt encopetada, unas senyoras preguntan á un jove molt tronera:

—Vamos á veure, Fernando: ¿per qué no 's casa?

—¡Ay, senyoras!...—respon molt serio.—M' ho impideix un jurament sagrat.

—Ah, vamos... ja ho entench... se tractará de una promesa feta á una dona...—diu una.

—Algún amor impossible...—exclama un' altra.

—No, senyoras, no: res d' amors... ni de donas... Lo jurament vaig ferlo al meu pobre pare... Trobantse en son llit de mort, li vaig jurar que moriria solter... *com ell!*

En una tertulia.

Una senyora que á no fer us del *Depilatori Duser* portaria una barba que faria enveja á un cabo de gastadors, arriba una nit á una tertulia, y dirigintse á la mestressa de la casa, li diu en castellá:

—No te quejarás de mí. Por venir á verte he dejado el barbero.

Riatlla general.

La senyora volia dir que havia deixat la representació del *Barbero de Sevilla* que 's donava aquella nit al Gran Teatro del Liceo.

Un malalt al metje:

—Francament, Sr. Doctor, no comprench la seva manera de curar.

—¿Perqué?

—Ahir, precisament, me recomanava qu' evités tota classe d' emocions, y avuy m' envia 'l compte.

Entre companys:

—¡Ay noy, que 'n som de burros!...

—Home, fesme 'l favor á lo menos, de parlar en singular.

—Tens molta rahó... Donchs, si senyor, com deyam: ¡Qué n' ets de burro!...

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Se-re-na-ta.*
- 2.ª ID. *Ca-ba-nas.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Barco.—Carbó.*
- 4.ª TRENCA CLOSCAS.—*L' adroguer del cantó.*
- 5.ª TERS DE SÍLABAS.—*CON RA DO
RA MO NA
DO NA TO*
- 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Escanyolit.*
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*Tres y la Maria sola.*

XARADA

Consonant es ma primera,
ma segona. musical;
una carta *invers-tercera*
y nom de dona 'l *Total*.

APRENENT D' ARTISTA.

MUDANSA

En *Total* qu' es un bon tot
y molt amich del treball
afanyantse tot lo dia
no guanya mes que set rals.

PEPITO 'L RAYO.

TRENCA-CLOSCAS

BALORDIU Y C.^a

TONA.

Formar ab aquestas lletras lo nom de cinch carrers de Barcelona.

JAUMET DE TARRASSA

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Segona: element del globo.—Tercera: nom de dona.—Quarta: ball.—Quinta: efecte de alegría.—Sexta: nom de dona.—Séptima: vocal.

JOANET ROCAVERT.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Carrer de Barcelona.
- 6 7 5 6 5 4 8.—
- 4 5 6 5 3 8.—Nom de dona.
- 5 2 6 8 3.—Carrer de Barcelona.
- 6 7 4 8.—Nom de dona.
- 6 5 4.—Prenda de dona.
- 6 5.—Nota musical.
- 1.—Consonant.

UN APRENENT.

GEROGLÍFICH

D. A

MAIP

OT OT

ER

A

CINTET BARRERA Y CARGÓL.

Antoni Lopez, editor. Rambla del Mitj, 20

A. Lopez Robert, impresor, Asalto 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

ACABA DE PUBLICARSE

ANUARIO-RIERA

◆ GUIA GENERAL DE CATALUÑA ◆

Comercio, Industria, Profesiones, Artes y Oficios, Propiedad Urbana, Rústica y Pecuaria, Datos Estadísticos, Geográficos y Descriptivos y sección de propaganda.

Es lo más completo que hay publicado hasta la fecha. Obra de gran utilidad.

Precio **10** pesetas en Barcelona y **11** pesetas en el resto de España.

COLECCIÓN DIAMANTE (Edición López)

ÚLTIMOS TOMOS PUBLICADOS

Tomo 35.—**FÁBULAS**, por D. José Estremera.

Tomo 36.—**NOVELAS CORTAS**, por D.ª Emilia Pardo Bazán.

Elegantes cubiertas al cromo, distintas para cada volumen, precio de cada tomo, **2 reales**.

NUEVA

RECUERDOS DE CINCO LUSTROS

1843-1868

por **D. Miguel Villalba Hervás**

CON UN PRÓLOGO DE **D. Rafael María de Labra**

Un tomo 8.º Ptas. 3.

Alfonso Daudet.

ROSA
Y
NINITA

Un tomo 8.º Ptas. 3'50

Sortirá aviat

DE LA RAMBLA

A LA

MANIGUA

PER

C. Gumá.

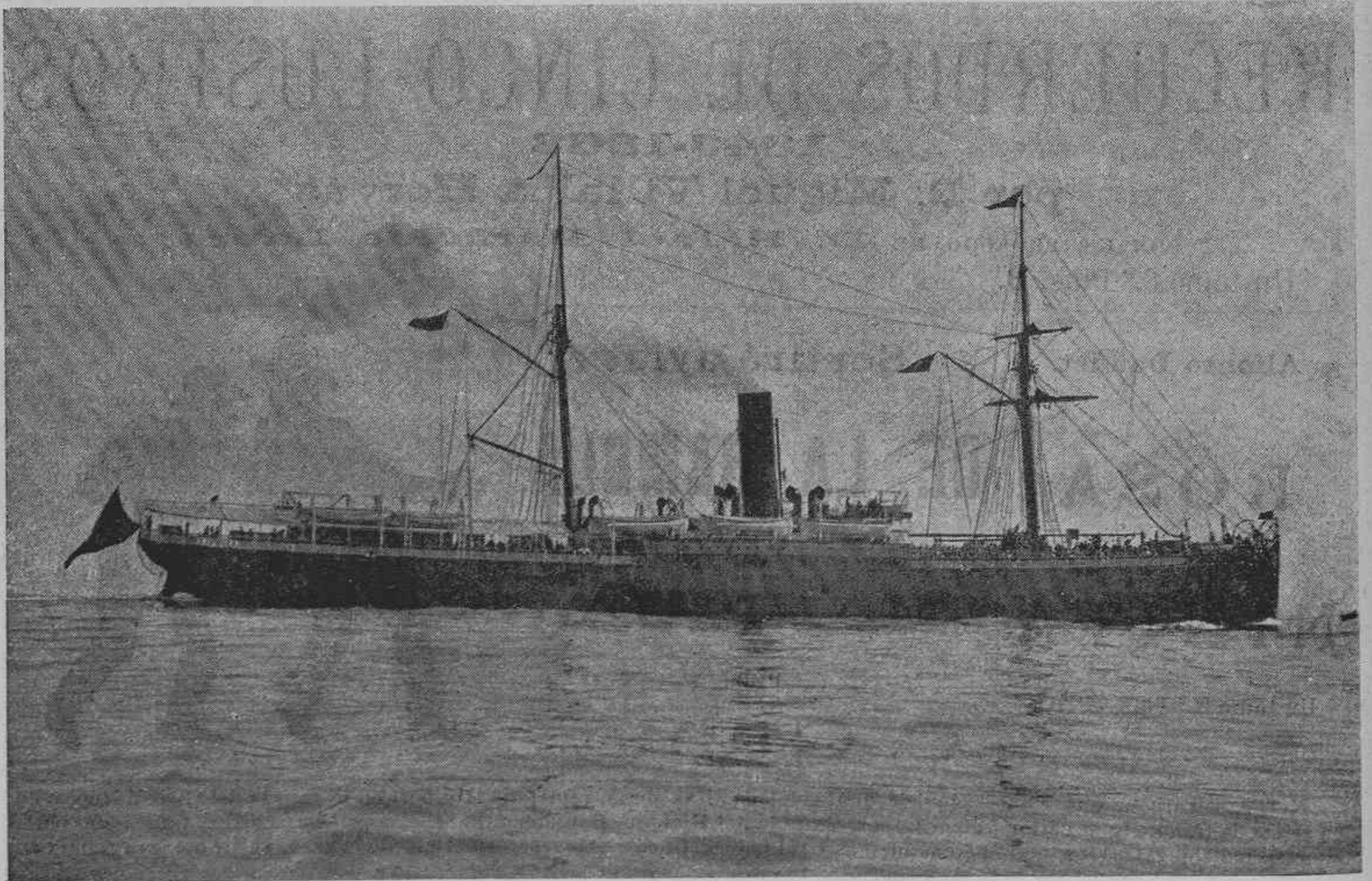

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en llibransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de port. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

LA MARXA DEL GENERAL WEYLER

A bordo del vaporet *Setanti*.—Lo fill del general Weyler despedintse del seu pare.

Inst. RUS, colaborado. artistich de LA ESQUELLA.

¡Bon viatge!.... Lo *Santo Domingo* fora de port.